

מערך שיעור
פגישה עם ה' דרך לימוד תורה,
מקור רשות: משנה מסכת אבות (פרק ב' משנה ו').

מטרות השיעור:

- התלי יבין ברמת פשט המילים את המשנה.
- התלי יתנסה בלימוד קטע של חז"ל המתבסס על קביעת עקרונות על בסיס דרשת פסוקים.
- התלי יבחין במעלותיה המיוחדות של התורה מתוך המקור.
- התלמיד יפנים את מרכזיות לימוד התורה וייחודה בעבודת ה'.

"אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נוזף שנאמר: "נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם". ואומר: "והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות" אל תקרא חרות אלא חירות – שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה.

וכל מי שעוסק בתורה תדיר הרי זה מתעלה שנאמר (במדבר כ"א י"ט) "וממתנה נחליאל ומנחליאל במות:"

(משנה מסכת אבות פרק ו משנה ב)

הסבר המקור והקשרו: קטע זה בא כמקור למפגש עם ה' דרך לימוד תורה. לאחר שלמדו התלמידים על המפגש עם ה' דרך מצוות, שהן הוראות ברורות ויומיומיות מה', המלוות כל יהודי בכל זמן, התלמידים אמורים להזדהות ולהפנים גם את הקישור העמוק והיסודי של האדם לאלוקיו דווקא דרך לימוד תורה, אעפ"י שזה אולי פחות ברור ומובן מאליו לתלמידים. (לימוד הרי אינו קיום מעשי של משהו, הוא עניין מופשט, רוחני. מה גם שלאנשים רבים שומרי תורה יש פחות חלק בו. יש לזכור שתלמידים רבים לא חוו בבית לימוד תורה כמשהו יומיומי ובסיסי) בשיעור זה ננסה להעביר את המסר שלימוד תורה אינו רק מצווה אחת מתוך התרי"ג, אלא שיש לה ערך גלובלי ועצום בפני עצמה עד כדי כך שבכל יום יוצאת בת קול ומקוננת על עלבונה של תורה.

מהלך השיעור

- א. מצטטים לתלמידים את תחילת המשנה ומבקשים מהם להשלים אותה: " אמר ר' יהושע בן לוי, בכל יום ויום יוצאת בת קול מהר חורב ומכרזת ואומרת: אוי להם לבריות מ..."
- לאחר שהתלמידים עונים, עליהם גם לענות על שאלות רפלקציה בעקבות המשימה:
- מה היו הקריטריונים על פיהם בחרת?
  - מדוע בחרת דווקא את תחום זה?
  - האם אתה חושב שהנזיפה שכתבת מוצדקת? מדוע?
  - מה היית כותב אתה, לו יכולת? האם אותו דבר או משהו שונה?
  - (- האם היו לך רמזים מתחילת המשנה שנתנו לך כיוון לגבי התחום שבחרת?)

- ב. מבקשים מהתלמידים לשתף במה שכתבו ומפתחים דיון. האם רובם רשמו תחומים שבין אדם למקום או לחבירו? האם היו נושאים שחזרו על עצמם פעמים רבות? מה כיוון את רוב התלמידים לנושאים שהם בחרו?
- ג. קוראים את המשנה בשלמותה. ומנסים לנתח למה דווקא עלבונה של תורה? מה יש בה בתורה שביטולה הוא כ"כ חמור? (ניתן לנסות להשוות בין הדברים שהתלמידים אמרו לעניין התורה. למשל אם תלמידים כתבו שבחרו בנושא מכיוון שהוא מאוד עקרוני, או שנוטים לזלזל בו, או שזה יסוד חשוב וכדו').
- ד. עושים טבלה (ניתן בדף עבודה נפרד) שהתלמידים ישלימו : מה יש בה בתורה עפ"י המשנה הזו דווקא.

הציטוט:	הלימוד על התורה:
"אל תקרא חרות אלא חירות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה".	התורה הופכת את האדם לבן חורין
"וכל מי שעוסק בתורה תדיר הרי זה מתעלה שנאמר וממתנה נחליאל ומנחליאל במות:"	התורה גורמת להתעלות

ה. סיכום : משהו

התורה אינה פרטי שאם

מפספסים אותה מפסידים משהו נקודתי. התורה היא גדולה כל כך שהיא משפיעה על כלל חייו של האדם. חירות, התעלות. מתוך סגולותיה המיוחדות של התורה אנו נדרשים לעסוק בה וכשאין אנו עושים כך אנו ננזפים. הדברים חמורים עד כדי כך שהמשנה מצוירת לנו ציור שכל יום ויום יוצאת בת קול שכזו ואומרת : אוי להם לבריות...

מערך שיעור

פגישה עם ה' דרך לימוד תורה

מקור חובה : ספר נפש החיים שער ד' פרק ו'

מטרות השיעור :

- התלי יבין את הקטע של ר' חיים.
- התלי יפנים את הקשר בין דברי ה' לה' עצמו.
- התלי יגלה שהשפעתם של דברים רוחניים תלויה בהכנה אליהם.
- התלי יזהה את המסקנות הנלמדות ברמת היומיום של החיים.

"לזאת האמת שזו היא הדרך האמתי אשר בזה בחר הוא יתברך שמו, שבכל עת שיכין האדם עצמו ללמוד, ראוי לו להתיישב קודם שיתחיל, על כל פנים זמן מועט ביראת ה' טהורה בטהרת הלב, להתודות על חטאתו מעומקא דלבא, כדי שתהא תורתו קדושה וטהורה, ויכוין להתדבק בלימודו בו בתורה בו בהקב"ה, היינו להתדבק בכל כחותיו לדבר ה' זו הלכה, ובה הוא דבוק בו יתברך ממש כביכול, כי הוא יתברך ורצונו חד כמו שכתוב בזוהר.

וכל דין והלכה מתורה הקדושה, הוא רצונו יתברך שכן גזרה רצונו שיהא כך הדין, כשר או פסול טמא וטהור אסור ומותר חייב וזכאי:

1. וגם אם הוא עסוק בדברי אגדה שאין בהם נפקותא לשום דין גם כן הוא דבוק בדבורו של הקב"ה, כי התורה כולה בכלליה ופרטיה ודקדוקיה, ואפילו מה שהתלמיד קטן שואל מרבו הכל יצא מפיו יתברך למשה בסיני,

[כמו שאמרו רז"ל (סוף פ"ב דמגילה, ובפ"ק דברכו' ה' א, ובקהלת רבה ס"א פי"א, ושם בסי' ה' פ"ו, ובירושלמי פ"ב דפאה, ובויק"ר פ"כב) ע"ש:

ובשמות רבה (פרק מ"ג), "כתב לך את הדברים האלה", בשעה שנגלה הקב"ה בסיני ליתן תורה לישראל אמר למשה על הסדר, מקרא ומשנה הלכות ואגדות שנאמר, "וידבר אלקים את כל הדברים האלה", אפילו מה שהתלמיד שואל לרב עד כאן.]

ולא עוד אלא כי גם באותו העת שהאדם עוסק בתורה למטה, כל תיבה שמוציא מפיו הן הן הדברים יוצאים
כביכול גם מפיו יתברך באותו העת ממש,

[כדאשכחן] בפ"ק דגיטין גבי פלגש בגבעה ותזנה עליו פלגשו ר' אביתר אמר זבוב מצא לה ר"י אמר נימא כו', ואשכחיה ר"א לאליהו א"ל מאי קעביד קב"ה? א"ל עסיק בפלגש בגבעה ומאי קאמר אביתר בני כך הוא אומר יונתן בני כך הוא אומר, והיינו מפני שר"א ור"י עסקו ביניהם בענין פלגש בגבעה אז באותו עת, גם הוא יתברך שנה דבריהם ממש:]

והוא יתברך שמו ודבורו חד,

[וכמפורש בתוה"ק במשנה תורה, "לאהבה את ה' אלהיך" כו', ופירושוהו רז"ל בנדרים בברייתא (ס"ב א') דקאי על עסק התורה ע"ש וסיפיה דקרא ולדבקה בו, ולכן אמר דוד המע"ה "טוב לי תורת פיך" כו', אמר כי לבי שמח בעמלי בתורה הקדושה ברוב עוז בהעלותי על לבי שהיא תורת פיך שכל תיבה ממש מהתורה שאני עוסק בה כעת הכל יצא, וגם עתה היא יוצאת מפיו יתברך.]

ולכן כל התורה קדושתה שוה בלי שום חילוק ושינוי כלל ח"ו, כי הכל דבור פיו יתברך שמו ממש, ואם חסר בספר תורה אות אחת מפסוק אלוף תמנע היא נפסלת, כמו אם היה נחסר אות אחת מעשרת הדברות, או מפסוק שמע ישראל,

[וכמ"ש גם הרמב"ם ז"ל והוא מתנא דבי אליהו (סא"ז פ"ג):]

2. ולזאת ראוי להאדם להכין עצמו כל עת קודם שיתחיל ללמוד, להתחשב מעט עם קונו יתברך שמו בטהרת הלב ביראת ה', ולהטהר מעונותיו בהרהורי תשובה, כדי שיוכל להתקשר ולהתדבק בעת עסקו בתורה הקדושה בדבורו ורצונו יתברך שמו. וגם יקבל על עצמו לעשות ולקיים ככל הכתוב בתורה שבכתב ובעל פה, ואשר יראה ויבין דרכו והנהגתו מתורת הקדש. וכן כשרוצה לעיין בדבר הלכה, ראוי להתפלל שיזכהו יתברך לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, לכוין לאמיתה של תורה:

וכן באמצע הלימוד, הרשות נתונה להאדם להפסיק זמן מועט, טרם יכבה מלבו יראתו יתברך שמו שקיבל עליו קודם התחלת הלימוד, להתבונן מחדש עוד מעט ביראת ה',

[כשרז"ל עוד (שבת ל"א) משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור של חטים לעליה כו' אמר לו, עירבת לי בהן קב חומטין? א"ל, לא, א"ל,

מוטב שלא העלית, וקאי על אמצע העסק בתבואות חכמת התורה, שראוי גם כן לערב בתוכו יראתו יתברך, כדי שתתקיים תלמודו בידו. ולכן סמך אצלו הבריייתא תני דברי ר"י מערב אדם קב חומטין בכור של תבואה ואינו חושש, והוא דין מדיני גזל ואונאה אשר מקומו בס' נזיקין ומאי שייטי' הכא? אמנם הורונו בזה, שכמו במשא ומתן הגם שנראה כגזל ואונאה, אמנם כיון שהקב עפר הוא השימור והקיום של כל הכור תבואה אינו חושש משום גזל - כן ראשי האדם להפסיק ולבטל זמן מועט מהלימוד, להתבונן מעט ביראת ה', ואינו חושש בזה משום ביטול תורה כיון שהוא הגורם שתתקיים אצלו חכמת התורה:]

(ספר נפש החיים - שער ד - פרק ו)

תחילה, לדעתי יש במקור זה 2 עניינים עיקריים: חיבור לה' דרך התורה כי דיבורו של ה' הוא חלק מעצמיותו, וכן ההכנה ללימוד, היינו- כמידת הכנת האדם כן ההתקרבות וההשפעה עליו.

ולעניין מקומו של השיעור- מקור זה מבטא בצורה ברורה מאוד את המפגש שנוצר בין הלומד תורה לה' מתוך ההבנה הפשוטה שבכל אות ומילה בלימוד יש קשר ממשי וישיר עם ה'. ומעבר לכך, לימוד נוסף, שהוא ערך בפני עצמו הוא שככל להכנת האדם למפגש זה תהיה משמעותית ורצינית יותר, כך גם איכות המפגש תגבר

מהלך השיעור

- א. מספרים לתלמידים על תלמיד שהעריך את מורהו ונפשו היתה קשורה בנפשו שנים רבות. המורה היה סופר דגול והוציא ספרים רבים בעניינים שונים. למרבה הצער באסון פתאומי נהרג המורה והותיר את תלמידו ריקני ומדוכא. התלמיד חש צורך עז להמשיך להרגיש קשור למורהו. מה הם היו ממליצים לתלמיד לעשות? (ניתן לתת להם רעיונות: להסתכל כל יום על תמונתו. לדבר אליו בלב, ללמוד מספריו וכו')
- התלמידים יכולים להגיד או להציג את האפשרויות אם מתאים לכיתה.
- ב. הסיפור הוא משל. הנמשל זה הקב"ה והאדם. הקב"ה אמנם חי וקיים, אך הוא נעלם מעינינו ולאדם יש צורך ודרישה רוחנית להתדבק בבוראו. כיצד יעשה זאת? התלמידים יעלו הצעות ולאחר מכן, קוראים את החלק הראשון של המקור. מסבירים ומבהירים: דברי ה' הם ממש סוג של התגלות ה', ולכן לימודם גורם להתדבקות בו.
- ג. דיון- מה אנחנו מרגישים כשאנו לומדים תורה? תמיד דבקות? התרגשות? שמחה? שיעלו את רגשותיהם. מדוע אנחנו לא מרגישים שהתורה מחייה אותנו באופן אוטומטי?
- ד. בעולם שלנו כדי שדברים ישפיעו עלינו אנו צריכים פעמים רבות להתכוון אליהם. לדוג':
  - מגיע לביה"ס תת אלוף לענות על שאלות צבאיות ולדבר על הצבא.
  - אם לא נדע מיהו, ולא נתכוון עם שאלות וכו' לא נפיק את המירב מכך.
  - מסע לפולין.
  - חתונה
  - תחרות ספורט או תחרות שירים באולפנא/ ישיבה
  - (ניתן לפתח את הדברים עם התלמידים, להוסיף דוגמאות)
- ה. קריאת החלק השני של ר' חיים מוולוז'ין ודיון מסכם עד כמה ההכנה הנפשית היא קריטית כדי לקבל את השפע שקיים בתורה.